

Rolnummer 6931
Arrest nr. 137/2018 van 11 oktober 2018

A R R E S T

In zake : de vordering tot schorsing van de artikelen 11 en 26 van de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid (wijzigingen van artikel 38 van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij het koninklijk besluit van 16 maart 1968), ingesteld door O. V.D.E.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters A. Alen en F. Daoût, en de rechters L. Lavrysen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul, T. Giet en R. Leysen, bijgestaan door de griffier F. Meersschaut, onder voorzitterschap van voorzitter A. Alen,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de vordering en rechtspleging

Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 23 mei 2018 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 24 mei 2018, heeft O. V.D.E., bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. L. De Grootte, advocaat bij de balie te Gent, een vordering tot schorsing ingesteld van de artikelen 11 en 26 van de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid (wijzigingen van artikel 38 van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij het koninklijk besluit van 16 maart 1968), bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 15 maart 2018.

Bij hetzelfde verzoekschrift vordert de verzoekende partij eveneens de vernietiging van dezelfde wetsbepalingen.

Bij beschikking van 6 juni 2018 heeft het Hof de terechtzitting voor de debatten over de vordering tot schorsing bepaald op 27 juni 2018, na de in artikel 76, § 4, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof bedoelde overheden te hebben uitgenodigd hun eventuele schriftelijke opmerkingen, in de vorm van een memorie, uiterlijk op 20 juni 2018 in te dienen en een afschrift ervan binnen dezelfde termijn aan de verzoekende partij over te zenden.

De Ministerraad, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. E. Jacobowitz en Mr. A. Poppe, advocaten bij de balie te Brussel, heeft schriftelijke opmerkingen ingediend.

Op de openbare terechtzitting van 27 juni 2018 :

- zijn verschenen :
 - . Mr. L. De Grootte, voor de verzoekende partij;
 - . Mr. E. Jacobowitz, tevens *loco* Mr. A. Poppe, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers R. Leysen en T. Giet verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in voortzetting gesteld op de eerstvolgende terechtzitting.

Bij beschikking van 27 juni 2018 heeft het Hof beslist de zaak voort te zetten op de terechtzitting van 18 juli 2018.

Op de openbare terechtzitting van 18 juli 2018 :

- zijn verschenen :
 - . Mr. L. De Grootte, voor de verzoekende partij;
 - . Mr. A. Poppe, tevens *loco* Mr. E. Jacobowitz, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers R. Leysen en T. Giet verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van voormelde bijzondere wet van 6 januari 1989 met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *In rechte*

- A -

Ten aanzien van het belang van de verzoekende partij

A.1.1. Bij vonnis van de Politierechtbank Oost-Vlaanderen, afdeling Gent, van 7 april 2016 werd de verzoekende partij, krachtens artikel 38, § 6, eerste lid, van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij het koninklijk besluit van 16 maart 1968 (hierna : Wegverkeerswet), schuldig bevonden aan een inbreuk op artikel 34, § 2, van die wet, gepleegd op 8 november 2015, in staat van herhaling. De verzoekende partij was voor een inbreuk op dezelfde strafrechtelijke bepaling immers reeds veroordeeld bij vonnis van de Politierechtbank Oost-Vlaanderen, afdeling Gent, van 18 december 2012. Ter uitvoering van het vonnis van 7 april 2016 werd de verzoekende partij op 20 december 2016 voorwaardelijk geschikt bevonden om te sturen en slaagde zij in januari 2017 zowel voor het theoretische als het praktische examen waartoe zij was veroordeeld. Op 24 augustus 2016 werd de verzoekende partij opnieuw gedagvaard om te verschijnen voor de Politierechtbank Oost-Vlaanderen, afdeling Gent, voor onder meer een inbreuk op artikel 34, § 2, van de Wegverkeerswet, gepleegd op 30 augustus 2015, in staat van herhaling op grond van het voormelde vonnis van 18 december 2012.

De verzoekende partij heeft aldus binnen drie jaar na een eerste definitieve veroordeling twee nieuwe overtredingen begaan die zijn opgesomd in artikel 38, § 6, van de Wegverkeerswet. Zij is daarvoor afzonderlijk gedagvaard voor de politierechtbank, in beide gevallen overeenkomstig artikel 38, § 6, eerste lid, van de Wegverkeerswet, vóór de wijziging ervan bij artikel 11 van de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid.

A.1.2. De verzoekende partij beriep zich in haar verweer ten aanzien van de overtreding begaan op 30 augustus 2015, op artikel 65, tweede lid, van het Strafwetboek, gelet op het gelijksoortige karakter en het korte tijdsverloop tussen de overtreding van 30 augustus 2015 en die van 8 november 2015, en bracht zelf het in kracht van gewijsde gegane vonnis van 7 april 2016 aan voor de rechter. Dat vonnis werd niet vermeld in de dagvaarding van 24 augustus 2016. Evenmin werd het bij het strafdossier gevoegd door het openbaar ministerie. Voorts wierp de verzoekende partij de ongrondwettigheid op van het oude artikel 38, § 6, van de Wegverkeerswet en verzocht zij de Politierechtbank een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof over het verschil in behandeling tussen beklagden die voor twee nieuwe overtredingen die zijn opgesomd in artikel 38, § 6, van de Wegverkeerswet, al dan niet samen worden gedagvaard voor de politierechtbank. Enkel als een beklagde afzonderlijk wordt gedagvaard, zal de politierechtbank wettelijk verplicht zijn om tweemaal de vier herstelproeven op te leggen.

A.1.3. Bij vonnis van 4 september 2017 van de Politierechtbank Oost-Vlaanderen, afdeling Gent, werd de verzoekende partij veroordeeld tot een geldboete van 2 400 euro, waarvan 900 euro met uitstel, een verval van het recht tot sturen voor vier maanden en de plicht om opnieuw de theoretische en praktische examens af te leggen alsook de medische en psychologische onderzoeken te ondergaan alvorens te kunnen worden hersteld in het recht tot sturen. De Politierechtbank heeft geen toepassing gemaakt van artikel 65, tweede lid, van het Strafwetboek en achtte het evenmin noodzakelijk een prejudiciële vraag te stellen.

A.2.1. De verzoekende partij tekende beroep aan tegen dat vonnis op 29 september 2017 bij de Rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Gent. Op de zitting van 8 mei 2018 verzocht de Rechtbank de

partijen tegen de zitting van 26 mei 2018 een standpunt in te nemen over de toepassing op het geding van artikel 38, § 6, van de Wegverkeerswet, zoals vervangen bij artikel 11 van de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid (hierna : wet van 6 maart 2018). Overeenkomstig artikel 26 van dezelfde wet trad die bepaling retroactief in werking op 15 februari 2018.

A.2.2. De verzoekende partij meent dat de artikelen 11 en 26 van de wet van 6 maart 2018 een directe en negatieve impact hebben op haar rechtstoestand als beklaagde voor de Rechtbank van eerste aanleg.

Ten aanzien van de middelen

A.3.1. In het eerste middel voert de verzoekende partij aan dat de bestreden bepaling om meerdere redenen strijdig is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Ten eerste wijst de verzoekende partij op het verschil in behandeling tussen personen die binnen drie jaar na een definitieve veroordeling opnieuw worden veroordeeld voor minstens twee nieuwe overtredingen die zijn opgesomd in artikel 38, § 6, van de Wegverkeerswet, naargelang de overtreder voor die nieuwe overtredingen afzonderlijk dan wel samen wordt gedagvaard. Wanneer voor die overtredingen samen wordt gedagvaard, zal de betrokkene worden veroordeeld tot minimum drie maanden rijverbod en zal hij slechts eenmaal de vier herstelproeven moeten ondergaan. Wanneer daarentegen voor die overtredingen afzonderlijk wordt gedagvaard, zal de betrokkene worden veroordeeld tot minimum zes maanden rijverbod en zal hij tweemaal de herstelproeven moeten ondergaan. Voor dat verschil in behandeling bestaat geen redelijke verantwoording. De wetgever had moeten voorzien in een controlemogelijkheid voor de rechter, zodat in alle onafhankelijkheid kan worden geoordeeld of het nog noodzakelijk is een nieuwe beveiligingsmaatregel te bevelen, gezien de specifieke omstandigheden en de eventueel reeds uitgevoerde herstelmaatregelen. Dit klemt des te meer in een situatie, zoals die van de verzoekende partij, waarin de nieuwe veroordeling een overtreding betreft die plaatsvond vóór de overtreding waarvoor de betrokkene reeds is veroordeeld, waarbij de veroordeling ondertussen al is uitgevoerd.

A.3.2. Ten tweede bestaat er een niet-verantwoord verschil in behandeling tussen personen die binnen drie jaar na een definitieve veroordeling opnieuw worden veroordeeld voor minstens twee nieuwe overtredingen die zijn opgesomd in artikel 38, § 6, van de Wegverkeerswet, naargelang de tweede veroordeling al dan niet kracht van gewijsde heeft op het moment dat de rechter de bestuurder een derde maal veroordeelt. Als dit het geval is, zal de betrokkene worden veroordeeld op grond van artikel 38, § 6, tweede lid, van de Wegverkeerswet tot minimum negen maanden rijverbod, in plaats van op grond van artikel 38, § 6, eerste lid, van de Wegverkeerswet tot minimum zes maanden rijverbod. Bij de nieuwe regeling geldt niet het aantal begane overtredingen, maar enkel het aantal veroordelingen om te bepalen welk type recidive voorligt.

A.3.3. Ten derde is er ook een verschil in behandeling tussen personen die voor de eerste twee overtredingen samen worden gedagvaard en veroordeeld tot minimum drie maanden rijverbod en eenmaal de vier herstelproeven moeten ondergaan en personen die voor de eerste twee overtredingen afzonderlijk wordt gedagvaard waarbij zij reeds voor één daarvan definitief werden veroordeeld, waardoor zij minstens negen maanden rijverbod riskeren en tweemaal de herstelproeven moeten ondergaan. De onderscheiden behandeling van die personen is willekeurig en hangt louter af van het feit of het openbaar ministerie de overtreder voor beide feiten samen of afzonderlijk dagvaardt en wanneer het dagvaardt. Voorts is de tweede oplegging van herstelproeven geen beveiligingsmaatregel, maar een verdoken bestraffing. Dit is des te meer het geval wanneer de betrokkene ondertussen reeds heeft bewezen opnieuw geschikt te zijn om als bestuurder aan het verkeer deel te nemen. Bijgevolg is artikel 38, § 6, van de Wegverkeerswet, zoals ingevoerd bij artikel 11 van de wet van 6 maart 2018, ongrondwettig in zoverre het uitsluit dat de rechter onafhankelijk beslist of het nodig is om opnieuw een beveiligingsmaatregel op te leggen.

A.4.1. De Ministerraad merkt in hoofdorde op dat het eerste aangevoerde verschil in behandeling niet voortvloeit uit de bestreden wet, maar reeds daarvoor bestond. De bestreden wet heeft geen wijziging aangebracht in de beoordelingsbevoegdheid van de rechter bij het opleggen van de verplichting om te slagen voor de vier herstelproeven in geval van een meervoudige recidive. Indien bepalingen van een wijzigingswet worden aangevochten die in werkelijkheid reeds bestonden in de gewijzigde wet, geldt de bekendmaking van de oude wet als uitgangspunt voor de berekening van de beroepstermijn. Het middel dient aldus onontvankelijk te worden verklaard.

In ondergeschikte orde stelt de Ministerraad dat de bestreden maatregel het gelijkheidsbeginsel niet schendt. De verzoekende partij meent dat de rechter haar zou moeten kunnen vrijstellen van het afleggen van de vier herstelproeven gelet op het feit dat zij die herstelproeven recent heeft moeten afleggen als gevolg van een eerdere veroordeling. Het Hof heeft bij zijn arrest nr. 79/2017 van 15 juni 2017 reeds geoordeeld dat de verplichting om de vier herstelproeven af te leggen ertoe strekt te kunnen beoordelen of de medische en psychologische toestand van gevaarlijke bestuurders voldoet aan de wettelijke minimumnormen voor het besturen van een voertuig om het risico van herhaling te vermijden en op die manier de maatschappij te beschermen tegen onverantwoord verkeersgedrag. Uit de parlementaire voorbereiding blijkt dat de regeling waarin is voorzien in artikel 38, § 6, van de Wegverkeerswet ertoe strekt recidivisten van zware verkeersovertredingen strenger te bestraffen. De maatregel streeft dan ook een wettig doel na. Het gebrek aan beoordelingsbevoegdheid van de rechter om een straf of een beschermingsmaatregel al dan niet op te leggen, raakt niet aan de onafhankelijkheid van de rechter. De wetgever vermag te oordelen dat een dergelijke beschermingsmaatregel en een verval van het recht tot sturen in bepaalde omstandigheden moeten worden opgelegd.

A.4.2. De Ministerraad stelt verder vast dat de verzoekende partij in wezen het feit bekritiseert dat in haar strafzaak geen toepassing werd gemaakt van artikel 65, tweede lid, van het Strafwetboek. Het aangevoerde verschil in behandeling vloeit dan ook niet voort uit de bestreden wet. Voorts vergelijkt de verzoekende partij het stelsel van het oude artikel 38, § 6, van de Wegverkeerswet met de huidige regeling, zoals vervangen door het bestreden artikel 11 van de wet van 6 maart 2018. Het Hof heeft reeds geoordeeld dat een verschil tussen een oude en een nieuwe wettelijke regeling geen aanleiding kan geven tot een schending van het gelijkheidsbeginsel. In ieder geval is de nieuwe recidiveregeling redelijk verantwoord, aangezien zij een duidelijker criterium invoert. De vaststelling van de graad van recidive hangt nu af van het aantal in kracht van gewijsde gegane veroordelingen en niet meer van het aantal begane overtredingen. Bovendien heeft de bestreden bepaling niet tot gevolg dat rechtsonderhorigen zwaarder zouden worden bestraft dan onder toepassing van de oude recidiveregeling.

A.5. In het tweede middel voert de verzoekende partij aan dat de bestreden bepalingen de artikelen 12 en 14 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 7 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, schenden. De wetgever heeft in hangende zaken een nieuwe grond van bijzondere herhaling ingevoerd, door artikel 38, § 6, van de Wegverkeerswet retroactief te wijzigen, in de zin dat niet meer het begaan van nieuwe overtredingen binnen drie jaar na een definitieve veroordeling bepalend is voor de recidiveregeling, maar wel het veroordeeld worden binnen die termijn. De retroactieve vervanging van artikel 38, § 6, van de Wegverkeerswet verzwaart de situatie van de beklagde bestuurders aanzienlijk wanneer zij reeds eenmaal werden veroordeeld en voor de twee nieuwe overtredingen niet samen worden gedagvaard. De situatie van de verzoekende partij wordt eveneens negatief beïnvloed door de bestreden bepalingen doordat de nieuwe herhalingsgrond op grond van het vonnis van 7 april 2016 een meer recent karakter heeft dan het vonnis van 18 december 2012 en recenter beoordeelde feiten doorgaans leiden tot een zwaardere straf dan eerder beoordeelde. Ook leidt het verweer op grond van artikel 65, tweede lid, van het Strafwetboek plots tot zelfincriminatie onder de nieuwe regeling van artikel 38, § 6, van de Wegverkeerswet, aangezien de beklagde een nieuwe herhalingsgrond voor zichzelf heeft gecreëerd. De verzoekende partij vermocht ervan uit te gaan dat op grond van het oude artikel 38, § 6, van de Wegverkeerswet bij de aanvang van de strafprocedure haar definitieve veroordeling van 7 april 2016, die niet bij het strafdossier was gevoegd, louter dienstig zou kunnen zijn om een mildere bestraffing te kunnen vragen. Dat die veroordeling nu in graad van beroep zou kunnen gelden als recidivetitel, is in strijd met de artikel 12 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6, lid 1, van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en artikel 14, lid 1, van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten. Een strengere recidiveregeling kan niet op retroactieve wijze worden ingevoerd. Voorts brengt de nieuwe regeling met zich mee dat bestuurders die binnen drie jaar na de definitieve veroordeling te hebben opgelopen, twee nieuwe overtredingen begaan waarvoor zij afzonderlijk worden vervolgd, geneigd zullen zijn om alle rechtsmiddelen uit te putten om te vermijden dat zij als dubbele recidivist worden beschouwd.

De bestreden bepalingen zijn strijdig met het recht op een eerlijk proces, aangezien de strafmaat afhangt van het dagvaardingsbeleid van het openbaar ministerie, wat leidt tot een willekeurige behandeling van de rechtsonderhorigen. Bovendien zal een persoon die voor een bepaald feit reeds definitief veroordeeld werd, ingevolge de bestreden wet worden veroordeeld als recidivist, zelfs als dat feit aan de eerste overtreding voorafging. Een dergelijke retroactieve invoering van een recidiveregeling is geenszins voorzienbaar voor de rechtsonderhorige. Het ontradende effect dat de wetgever beoogt, had echter kunnen worden bereikt door artikel 11 van de bestreden wet in werking te doen treden voor feiten die plaatsvonden na de publicatie van de wet in het *Belgisch Staatsblad*, zoals is gebeurd voor het alcoholslot.

A.6. De Ministerraad merkt op dat de retroactieve werking van de bestreden wet de verzoekende partij niet raakt, aangezien de rechtsgevolgen dezelfde zijn voor de verzoekende partij. Voorts is er geen schending van het verbod om terugwerkende kracht te verlenen aan een strengere strafwet, aangezien de bestreden bepaling een mildere strafwet is die onmiddellijke toepassing vindt. Bovendien bepaalt artikel 2 van het Strafwetboek dat indien de straf, ten tijde van het vonnis bepaald, verschilt van die welke ten tijde van het misdrijf was bepaald, de minst zware straf wordt toegepast. Voorts stelt de verzoekende partij ten onrechte dat de bestreden bepalingen aanleiding zouden geven tot willekeur. De beklagde kan steeds aan de rechter de toepassing van artikel 65, tweede lid, van het Strafwetboek vragen om te vermijden dat hij twee afzonderlijke straffen zou oplopen voor één voortgezet misdrijf. De beklagde riskeert hierbij niet een nieuwe recidivegrond te creëren. Ook wordt de beklagde steeds beschermd door de verjaring van de strafvordering en dient de strafvervolgning te worden ingesteld en afgehandeld binnen een redelijke termijn. Het middel is aldus niet gegrond.

Ten aanzien van het risico van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel

A.7. De verzoekende partij stelt dat het voor zich spreekt dat een veroordeling in laatste aanleg een moeilijk te herstellen ernstig nadeel zou veroorzaken. Indien de bestreden bepalingen niet onmiddellijk worden geschorst, zal de zaak waarin de verzoekende partij beklagde is op 26 juni 2018 in laatste aanleg in beraad worden genomen en dreigt zij op grond van het gewijzigde artikel 38, § 6, eerste lid, van de Wegverkeerswet te worden veroordeeld, in staat van herhaling. Zoals hierboven is uiteengezet, benadeelt die nieuwe recidiveregeling de positie van de verzoekende partij.

A.8.1. De Ministerraad betwist dat de onmiddellijke uitvoering van de bestreden maatregel een moeilijk te herstellen ernstig nadeel zou kunnen berokkenen aan de verzoekende partij. Ten eerste rust op de Rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Gent, de verplichting een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof op grond van artikel 26, § 2, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, indien zij de grondwettigheid van artikel 38, § 6, van de Wegverkeerswet in twijfel zou trekken. Overeenkomstig artikel 30 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof schort de beslissing om aan het Hof een prejudiciële vraag te stellen de procedure en de termijnen van procedure en verjaring op tot de datum waarop het arrest van het Hof ter kennis wordt gebracht aan de verwijzende rechter. Een soortgelijke bepaling bestaat niet bij het instellen van een beroep tot vernietiging met een vordering tot schorsing. Ongeacht de eventuele schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden maatregel, zal de Rechtbank dus uitspraak moeten doen.

Ten tweede staat er nog een voorziening in cassatie open tegen de uitspraak van de Rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Gent. Het Hof van Cassatie zal een vonnis kunnen vernietigen op grond van een schending van de Grondwet en zal in voorkomend geval een prejudiciële vraag moeten stellen aan het Hof.

A.8.2. Indien geen prejudiciële vraag zou worden gesteld en de verzoekende partij definitief zou worden veroordeeld, vóór het Hof zich heeft uitgesproken over het beroep tot vernietiging, beschikt zij nog over de mogelijkheid om, na een eventuele vernietiging van de bestreden bepalingen, een vordering tot intrekking in te dienen voor het gerecht dat de beslissing gewezen heeft, krachtens de artikelen 10 en 11 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof.

A.8.3. Aangezien de verzoekende partij geen moeilijk te herstellen ernstig nadeel heeft aangetoond dat een schorsing zou rechtvaardigen, moet de vordering tot schorsing worden afgewezen.

- B -

Ten aanzien van de bestreden bepalingen

B.1.1. De verzoekende partij vordert de schorsing van de artikelen 11 en 26 van de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid (hierna : de wet van 6 maart

2018). Uit het verzoekschrift blijkt evenwel dat enkel artikel 11, 6°, en artikel 26, eerste lid, van de voormelde wet worden beoogd. Het Hof beperkt zijn onderzoek bijgevolg tot die bepalingen.

B.1.2. Artikel 11, 6°, van de wet van 6 maart 2018 vervangt artikel 38, § 6, van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij het koninklijk besluit van 16 maart 1968 (hierna : Wegverkeerswet) als volgt :

« De rechter moet het verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig van ten minste drie maanden uitspreken en het herstel van het recht tot sturen afhankelijk maken van het slagen voor de vier examens en onderzoeken bedoeld in § 3, eerste lid, wanneer de schuldige, in de periode van drie jaar te rekenen van de dag van de uitspraak van een vorig veroordelend vonnis dat in kracht van gewijsde is gegaan voor één of meer van de overtredingen bedoeld in de artikelen 29, § 1, eerste lid, 29, § 3, derde lid, 30, §§ 1, 2 en 3, 33, §§ 1 en 2, 34, § 2, 35, 37, 37*bis*, § 1, 48, 62*bis* of artikel 22 van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen opnieuw wordt veroordeeld voor één van deze overtredingen.

Wanneer de schuldige binnen drie jaar te rekenen van de dag van de uitspraak van een vorig veroordelend vonnis, waarin toepassing is gemaakt van het eerste lid, en dat in kracht van gewijsde is gegaan voor één van de in het eerste lid bedoelde overtredingen, opnieuw veroordeeld wordt voor één of meer van deze overtredingen, bedraagt het verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig ten minste zes maanden en is het herstel van het recht tot sturen afhankelijk van het slagen voor de vier examens en onderzoeken bedoeld in § 3, eerste lid.

Wanneer de schuldige binnen drie jaar te rekenen van de dag van de uitspraak van een vorig veroordelend vonnis, waarin toepassing is gemaakt van het tweede lid, en dat in kracht van gewijsde is gegaan voor één van de in het eerste lid bedoelde overtredingen, opnieuw veroordeeld wordt voor één of meer van deze overtredingen, bedraagt het verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig ten minste negen maanden en is het herstel van het recht tot sturen afhankelijk van het slagen voor de vier examens en onderzoeken bedoeld in § 3, eerste lid ».

B.1.3. Artikel 26 van de wet van 6 maart 2018 bepaalt :

« Deze wet treedt in werking op 15 februari 2018, met uitzondering van de artikelen 10, 14, 16 en 20, en artikel 25, 2°, die in werking treden op 1 juli 2018.

Artikel 37/1, § 1, van de gecoördineerde wetten van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer, zoals vervangen bij artikel 10, geldt enkel voor de feiten gepleegd na de inwerkingtreding ervan ».

B.1.4. Vóór de wijziging ervan bij de bestreden bepaling luidde artikel 38, § 6, van de Wegverkeerswet :

« Behoudens in geval van artikel 37/1, eerste lid, moet de rechter het verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig van ten minste 3 maanden uitspreken, en het herstel van het recht tot sturen afhankelijk maken van het slagen voor de vier examens en onderzoeken bedoeld in § 3, eerste lid, wanneer de schuldige, in de periode van 3 jaar te rekenen van de dag van de uitspraak van een vorig veroordelend vonnis dat in kracht van gewijsde is gegaan voor één van de overtredingen bedoeld in de artikelen 29, § 1, eerste lid, 29, § 3, derde lid, 30, §§ 1, 2 en 3, 33, §§ 1 en 2, 34, § 2, 35, 37, 37*bis*, § 1, 48 en 62*bis*, opnieuw één van deze overtredingen begaat.

Wanneer de schuldige binnen 3 jaar te rekenen van de dag van de uitspraak van een vorig veroordelend vonnis dat in kracht van gewijsde is gegaan voor één van de in het eerste lid bedoelde overtredingen, twee van deze overtredingen opnieuw begaat, bedraagt het verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig ten minste 6 maanden en is het herstel van het recht tot sturen afhankelijk van het slagen voor de vier examens en onderzoeken bedoeld in § 3, eerste lid.

Wanneer de schuldige binnen 3 jaar te rekenen van de dag van de uitspraak van een vorig veroordelend vonnis dat in kracht van gewijsde is gegaan voor één van de in het eerste lid bedoelde overtredingen, drie of meer van deze overtredingen opnieuw begaat, bedraagt het verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig ten minste 9 maanden en is het herstel van het recht tot sturen afhankelijk van het slagen voor de vier examens en onderzoeken bedoeld in § 3, eerste lid ».

B.2. Artikel 38, § 6, van de Wegverkeerswet verplicht de rechter ertoe een recidiverende beklaagde te veroordelen tot het verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig en het herstel van het recht tot sturen afhankelijk te maken van het slagen voor een theoretisch en een praktisch examen alsook voor een geneeskundig en een psychologisch onderzoek.

Sinds de wijziging ervan bij de bestreden bepalingen wordt niet langer het aantal nieuwe overtredingen in aanmerking genomen om de graad van recidive te bepalen, maar wel het aantal nieuwe veroordelingen. Voorts wordt het rijden zonder aansprakelijkheidsverzekering toegevoegd aan de lijst van de in artikel 38, § 6, beoogde overtredingen en wordt recidive bij het rijden onder invloed van alcohol strenger bestraft, doordat naast het verval van het recht tot sturen en het slagen voor de vier examens en onderzoeken, ook een alcoholslot kan worden opgelegd.

Ten aanzien van de vordering tot schorsing

B.3. Naar luid van artikel 20, 1°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof dient aan twee grondvoorwaarden te zijn voldaan opdat tot schorsing kan worden besloten :

- de middelen die worden aangevoerd moeten ernstig zijn;
- de onmiddellijke uitvoering van de bestreden maatregel moet een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kunnen berokkenen.

Daar de twee voorwaarden cumulatief zijn, leidt de vaststelling dat een van die voorwaarden niet is vervuld tot verwerping van de vordering tot schorsing.

Wat betreft het risico van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel

B.4. De schorsing van een wetsbepaling door het Hof moet het mogelijk maken te vermijden dat, voor de verzoekende partij, een ernstig nadeel voortvloeit uit de onmiddellijke toepassing van de bestreden normen, nadeel dat niet of moeilijk zou kunnen worden hersteld in geval van een vernietiging van die normen.

B.5. Met betrekking tot het risico van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel voert de verzoekende partij aan dat zij, met toepassing van een retroactief ingevoerde wet, dreigt te worden veroordeeld in staat van herhaling, indien de bestreden bepalingen niet onmiddellijk worden geschorst. Een veroordeling in laatste aanleg zou een moeilijk te herstellen ernstig nadeel veroorzaken.

B.6. Het bestreden artikel 11, 6°, van de wet van 6 maart 2018 is overeenkomstig artikel 26, eerste lid, van diezelfde wet in werking getreden op 15 februari 2018 en heeft derhalve terugwerkende kracht.

B.7.1. De vervallenverklaring van het recht tot sturen is een straf. Artikel 2 van het Strafwetboek bepaalt :

« Geen misdrijf kan worden gestraft met straffen die bij de wet niet waren gesteld voordat het misdrijf werd gepleegd.

Indien de straf, ten tijde van het vonnis bepaald, verschilt van die welke ten tijde van het misdrijf was bepaald, wordt de minst zware straf toegepast ».

B.7.2. Hoewel het bestreden artikel 11, 6°, van de wet van 6 maart 2018 met terugwerkende kracht werd ingevoerd, kan het overeenkomstig artikel 2, eerste lid, van het Strafwetboek niet van toepassing zijn op de situatie van de verzoekende partij, nu de feiten waarvoor zij wordt vervolgd, werden gepleegd vóór 15 februari 2018.

Mocht de rechter ten gronde evenwel, in tegenstelling tot wat de verzoekende partij betoogt, vaststellen dat de straf die op grond van de bestreden bepaling moet worden uitgesproken gunstiger uitvalt voor de beklaagde dan de straf die ten tijde van het misdrijf was bepaald, dan dient hij de minst zware straf toe te passen (artikel 2, tweede lid, van het Strafwetboek).

B.7.3. In geen geval kan de onmiddellijke toepassing van de bestreden bepalingen de verzoekende partij derhalve een nadeel berokkenen, voor wat het verval van het recht tot sturen betreft.

B.8.1. In tegenstelling tot het verval van het recht tot sturen is de verplichting om te slagen voor een theoretisch en een praktisch examen en voor een geneeskundig en een psychologisch onderzoek om het herstel in het recht tot sturen te verkrijgen nadat het verval van het recht tot sturen bij vonnis is uitgesproken, geen strafrechtelijke sanctie, maar een preventieve beveiligingsmaatregel die een doel van algemeen belang nastreeft. Die examens en onderzoeken maken het immers mogelijk na te gaan of de medische en psychologische toestand van gevaarlijke bestuurders, voldoet aan de wettelijke minimumnormen voor het besturen van een voertuig in alle veiligheid, teneinde het risico van herhaling te beperken en de verkeersveiligheid te waarborgen.

B.8.2. Een dergelijke maatregel valt niet onder het toepassingsgebied van artikel 2 van het Strafwetboek.

B.9. De verzoekende partij voert tot staving van het moeilijk te herstellen ernstig nadeel aan dat zij werd gedagvaard wegens het begaan van overtredingen zoals bedoeld in artikel 38, § 6, van de Wegverkeerswet en dat zij dreigt te worden veroordeeld op basis van de bestreden bepalingen, indien zij niet worden geschorst.

B.10.1. Een dergelijke veroordeling zou tot gevolg hebben dat de verzoekende partij een theoretisch en een praktisch examen opnieuw zou moeten afleggen en een geneeskundig en een psychologisch onderzoek opnieuw zou moeten ondergaan alvorens te worden hersteld in het recht tot sturen.

B.10.2. Zonder dat het noodzakelijk is om na te gaan of het opnieuw afleggen of ondergaan van de voormelde examens en onderzoeken een ernstig nadeel vormt dat de schorsing van de bestreden bepalingen kan verantwoorden, volstaat het vast te stellen dat, zoals de verzoekende partij zelf aangeeft, de verplichting om die beveiligingsmaatregel op te leggen ook reeds bestond in artikel 38, § 6, van de Wegverkeerswet vóór de wijziging ervan bij artikel 11, 6°, van de bestreden wet.

B.10.3. Hieruit vloeit voort dat een schorsing van de bestreden bepalingen een dergelijk nadeel niet zou kunnen voorkomen, wanneer de verzoekende partij zou worden veroordeeld vóór het Hof zich ten gronde over het beroep tot vernietiging zal uitspreken.

B.11. Vermits niet is voldaan aan een van de in B.3 vermelde voorwaarden, dient de vordering tot schorsing te worden verworpen.

Om die redenen,

het Hof

verwerpt de vordering tot schorsing.

Aldus gewezen in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 11 oktober 2018.

De griffier,

De voorzitter,

F. Meersschaut

A. Alen